

ВЪГЛЕКОПАЧИТЪ КРАЙ ФЕРЕДЖЕСЪ

Скитахъ по долината на рѣка Фереджесъ въ Централния Балканъ. Гърдитъ ми широко се разтваряха, очитъ ми искрѣхка. Унасяше ме пѣсенъта на рѣката, унасяше ме пѣсенъта на букака, унасяше ме пѣсенъта на птичкитъ.

— Фереджесъ, Фереджесъ, Фереджесъ, пленникъ бѣхъ, пленникъ съмъ и сега на твоята красота!

*

Край брѣга на рѣката, като черни ленти, се виятъ дветъ релси, по които хвърчатъ вагонетки съ черно злато — златото отъ „Кардифъ“, отъ „Твърдица“, отъ „Българка“, отломявано въ свършека на черни дупки, съ черна мжка, отъ черни ржце.

— Вжглища, вжглища, вжглища, вашето име е Сила, вашата възраст е Вѣчност!

*

Фереджесъ пѣе край рудницитъ. Насѣдали край брѣга двадесетъ вжглекопачи слушатъ нейната пѣсенъ. А брѣчкитъ по лицата имъ растатъ, растатъ. Защо сж тжжни миньоритъ, защо не трепва радостъ по лицата имъ?

— Ставайий. . . . смѣна! . . .

Потрепватъ. Двадесетъ души ще влѣзатъ, двадесетъ сѣнки ще станатъ.

Бавно се повдигатъ вжглекопачитъ, запалватъ лампитъ, поематъ изострени копачи и се загубватъ единъ по единъ подъ земята. Двадесетъ души: българи, хървати, руснаци, словаци . . . дезертъори, бѣжанци.

*

Последниятъ вжглекопачъ излиза отъ рудника следъ осемчасовъ непосилень трудъ. Приведень, отмѣрва крачка следъ крачка. Остра кашлица го дави. Азъ го спирамъ:

— За какво копнѣеше, когато бѣше подъ земята?

Миньорътъ се изправи. Гърдитъ му жадно запоглъщаха чистия въздухъ. Той огаси лампата и изви лице къмъ слънцето — очитъ на миньора се разтвориха за слънце.

— О, въздухъ, о, слънце — вие сте хлѣбътъ, вие сте солта, вие сте животворния изворъ!

Петъръ Димитровъ.